

GLAS GORENJSKE

GLASILLO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO
LETNO XIII., ŠT. 29 - CENA 10 DIN

PONEDELJEK, 7. MARCA 1960

Ob praznovanju Dneva žena

8. marec — mednarodni borbeni dan žena praznujejo letos vse napredne sile sveta že petdeseto leto. Jugoslavija je ena izmed tistih držav, v kateri so napredne sile delavskega gibanja sprejete za praznik za svoj politični praznik, kot praznik najnaprednejših sil, zavestjo, da je rešitev ženskega vprašanja sestavni del boja za socialno osvobodenje in da morajo v tem boju sodelovati tudi žene same.

Zgodovina bo pisala še poznam rodovom o delu in junastvu jugoslovanskih žena v narodnoosvobodilnem boju. Z nič manjšo zavetostjo kot med vojno, so tudi po osvoboditvi nadaljevale žene s svojim delom pri obnovi domovine in opravljanju težkih socialističnih problemov, ki jih je povzročila vojna. Kljub množičnemu udejstevovanju žena pri nadaljnji graditvi našega gospodarstva, pa se pojavljajo problemi, ki ovirajo sodelovanje žena v gospodarskem in družbeno-političnem življenju. Analiza zaposljanja nove delovne sile sicer kaže, da je tempo naraščanja števila zaposlenih žensk nekoliko hitrejši, kot pa tempo naraščanja zaposlenih moških. Možnosti zaposlovanja žensk pa so omejene, ker veliko število teh nimata kvalifikacije, ker za ženske ni dovolj primernih delovnih mest, razen tega, pa jo omejujejo tudi družinske dolžnosti, ki jo bolj poslujejo kot moškega.

Reševanje omenjenih problemov je bistvenega pomena za spremnjanje položaja žensk v družbeni proizvodnji, v družbi in družini. To zahteva odpiranje novih delovnih mest za ženske, zagotavljanje možnosti za strokovno osposabljanje mladih dekle in za usmerjanje le-teh v proizvodnjo, strokovni napredek že zaposlene delovne sile in kvalificiranje tistih, ki iščejo dela. V letu 1960 imamo bolj kot doslej pogoje za uspešen razvoj družine in za vključevanje vse večjega števila žensk v gospodarsko in družbeno življenje.

Stanovanjske skupnosti so pomembne družbene oblike za razvijanje storbi za človeka. V teh skupnostih se lahko ustanovijo razne otroške ustanove, za varstvo, razvedrilo in vzgojo otrok, nadalje šolske kabinete in obrati družbenih prehrane ter servisne službe; pralnice, likalnice, kralnice, popravljalnice, socialne službe in drugo. Te ustanove in uslužnosti dejavnosti stanovanjskih skupnosti so pomemben element, ki vpliva na živiljenjski standard ljudi. Močno razbremene predvsem zaposlene ženo.

Aktivno delovanje žensk na zborih volvevcev, v organih samoupravljanja, v družbenih organizacijah, predvsem pa v Socialistični Zvezi, sledno s tistimi problemi, ki najbolj prizadevajo zaposlene ženo in mater, bo lahko bistveno pripomoglo k ureditvi teh perečih na videz drobnih, a v resnicici važnih zadev našega življenja. Pripomoglo pa bo tudi k povsem pravilnemu pojmovanju uloge žensk v naši socialistični družbi.

M. F.

PRESKRBA

Jesenička občina bo vložila 30 milijonov dinarjev za preskrbo prebivalstva z mlekom

Ze nekaj let je na Jesenicah eden izmed najvažnejših problemov preskrbe, kako prebivalcem zagotoviti dovolj mleka. Zaradi bojazni, da jim bo glavni dobavitelj iz Tolmina, kjer gradijo tovarno za mlečni sladkor in druge mlečne izdelke, ukinil dostavo, pa je ta problem postal še bolj preč. Vsi dosedanjani poskuši pa že kažejo, da bo preskrba z mlekom rešena vsaj v letu 1962, saj bo jesenička občina že letos v ta namen investirala okoli 30 milijonov dinarjev.

Več konkretni politične pomoči hišnim svetom

V četrtek 3. marca zvečer je bilo na Jesenicah posvetovanje predstavnikov stanovanjskih skupnosti jeseničke občine, ki so ga udeležili tudi zastopniki upravnih organov ObLO, komunalne banke, SZDL in drugi. Predvsem so ugotovili, da ni koordinacijskega telesa, ki bi urejal delo in organizacijo stanovanjskih skupnosti. Zato so sklenili, da bodo ta koordinacijski odbor ustavilni.

Hkrati so navzoči predlagali naj bi SZDL organizirala kratek seminar za predsednike, tajnike in blagajnike hišnih svetov. Na seminariju naj bi obravnavali predvsem poslovanje hišnih svetov in odnos do stanovanjskih skupnosti. Med drugim so tudi ugotovili, da je pri hišnih svetih sicer precej nejasnosti, zlasti kar zadeva novo finančno poslovanje. Poudarili so, da se stanovanjske skupnosti dolžne pomagati hišnim svetom. Predstavniki ObLO so obljubili, da bodo razne nepravilnosti hitro uredili.

Obvestili pa so tudi predstavnike stanovanjskih skupnosti, da je v letošnjem občinskem proračunu predvidenih dva milijona dinarjev za njihove potrebe.

Jesenička občina doslej v kmestvo ni vlagala skoraj nobenih sredstev. Prav zaradi tega sama tudi ni sposobna zagotoviti občanom redno preskrbo z mlekom, kar že nekaj let povzroča precejšen problem. In ker na področju jeseničke občine tudi ni primernih zemljišč, si trenutno Jeseničani sami ne morejo zagotoviti zadostnih količin mleka.

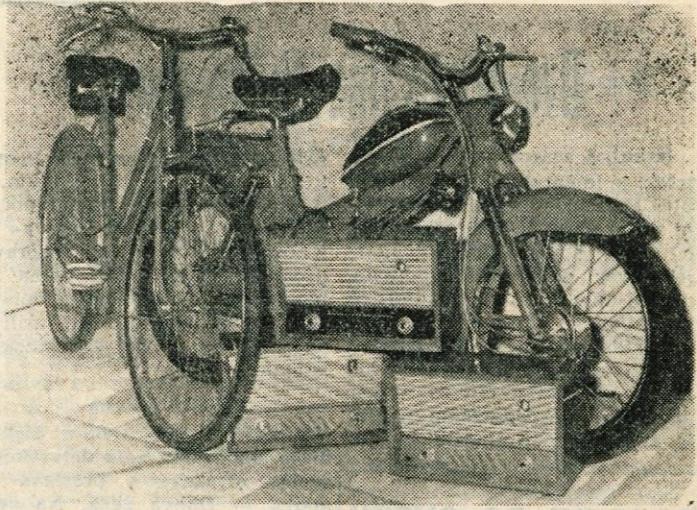
Vsa zadnja leta so Jeseničanom dobavljali mleko iz Tolmina in z Bledu. Tolminci pa so že lani mleko takoj podražili, da ga je moral občina regresirati, za kar so porabili približno 3 milijone dinarjev. Mleko pa podražali tudi na Bledu. Ker pa v Tolminu, ki je največji dobavitelj mleka, gradijo tovarno za mlečni sladkor in ostale mlečne izdelke, je nevarnost, da Jeseničani nekoga dne ostanejo brez mleka, če si ga ne bodo zagotovili drugje.

Občinski ljudski odbor je zato podvzel že vrsto ukrepov, da Jeseničanom zagotovi tudi v prihodnje zadostne količine mleka. V dogovoru so že s Kmetijskim posestvom Poljče v radovljiski občini in s Kmetijskim posestvom Bled. Na zemljiščih obeh posestev je moč vzrediti toliko molznih krov, da bi bila tudi preskrba Jesenic z mlekom zagotovljena. Da pa bo moč to uresničiti, bo moral jesenička občina v obe posestvi investirati približno 30 milijonov dinarjev. S tem bi že v treh letih problem preskrbe jeseničkega trga z mlekom rešili. Načrt, kako Jeseničane preskr-

beti z mlekom, je torej pripravljen, vprašanje je še, od kod dobiti sredstva za uresničitev tega plana. Izhod so našli v združevanju sredstev vseh gospodarskih organizacij z območja jeseničke občine, ki so jih le-te namenile za družbeni standard. Brž pa, ko bo imela občina lasten izvor mleka in mlečnih izdelkov, čeprav bo treba za to investirati 30 milijonov dinarjev, se bodo ta sredstva prav gotovo bogato investirala.

B. F.

Žrebanje bo v sredo

Se dva dni in žreb bo odločil kdo izmed naročnikov »Glasa Gorenjske« bo nagrajen. Odločitev bo padla v sredo, 9. marca ob 16. uri v Cufarjevem gledališču na Jesenicah. Žrebanje bo tudi tokrat potekalo v znamenu veselega popoldneva. Za humor bodo poskrbeli Lipe Revše iz Kranja, Oča s Kranja, Frenk in Grega z Jesenic, priljubljene popevke vam bo zaigral jeseniški zabavni sekret, predstavili pa se bodo tudi mlađi talenti. Vse obiskovalce žrebanja in veselega popoldneva pa opozarjam, da bo zanje pripravljeno še posebno žrebanje, zato bodo morali do konca prireditve shraniti vstopnice. Prav tako jih bodo morali shraniti tudi zvečer, ko bo ob 20. uri ponovitev veselega sporea. Za popoldansko in večerno prireditve dobiti vstopnice pri blagajni Cufarjevega gledališča.

Na sliki: moped, žensko kolo in trije radijski sprejemniki so prve nagrade za tradicionalno žrebanje naročnikov »Glasa Gorenjske«.

Uprava in uredništvo

Gradijo 4 montažne hiše

Uspešno reševanje problema ponesrečenih v Tržiču
Strugo Bistrice bodo prestavili - Kaj bo s cesto?

Sredi decembra lani je nastal med Tržičem in Pristavo večji zemeljski plaz, ki je po cenevah strokovnjakov povzročil več kot 100 milijonov dinarjev škode. Kmalu bo minilo tri meseca od tega dohodka: govorice so se pomirile, plaz je zravnal, cesta spet za silo urejena, ljudje so dobili nova stanovanja — škoda pa je ostala.

Kako je z akcijo za pomoč ljudem, ki jim je plaz podrl hiše in ki so se morali v tistih dneh izseliti iz stanovanj, kamorkoli, same proč od nevarnega plazu?

• tem smo povprašali na Občinskem odboru SZDL in na Občinskem ljudskem odboru v Tržiču. Povedali so nam, da je štab, ki je bil ustanovljen v dneh elementarne nezgode, zbral po vsej Sloveniji za okoli 2,5 milijona dinarjev prostovoljnih prispevkov. Od tega so približno milijon di-

narjev že porabili za prehrano (700.000 din), prevoze, zasilna stanovanja in za ostale stroške akcije za pomoč ponesrečencem. Ostala sredstva bodo porabili predvsem za pomoč pri gradnji dveh novih hiš — Jontezova in Kurentova (Kurent je imel hišo zgrajeno sicer šele do I. faze, podkleteno, v ta namen je lani vzel 500.000 dinarjev posojila, plaz pa mu je uaičil vse; prav tako je plaz porušil Jontezovo hišo, v kateri pa je že daje stanoval). Tudi delegati na nedavni letosnji občinski konferenci SZDL v Tržiču so soglašali s predlogom, da je tema dvema človekom treba pomagati.

Razen tega je kot pomoč za ponesrečene v Tržiču zbral tudi Okrajni sindikalni svet v Kranju okoli 4,5 milijona dinarjev. S tem denarjem bodo zgradili na Ravnh 4 montažne hiše. Temelje zanje že gradijo.

Zaradi posledic plazu so namreč ostale v Tržiču brez stanovanja štiri družine, ki pa so jih že vselili v druga stanovanja,

predvidena za ostale proslice. Stanovanjski problem ponesrečenih je torej rešen, to pa je seveda še poostriilo že sicer pereč stanovanjski problem v Tržiču. Delno ga bodo zdaj omili s štirimi montažnimi hišicami, ki jih namenavajo prodati zainteresiranim prislicem.

Medtem ko se torej problem pomoči ponesrečenim prebivalcem aktivno in uspešno rešuje, pa je bolj problematičen plaz sam. Dela za ureditev terena, za preprečitev nadaljnji plazov in za regulacijo ter zavarovanje struge Tržiče Bistrice občina sama ne more prevzeti, čeprav je dolej sicer plačevala vse račune. Stroške za ta dela, ki jih je prevzelo gradbeno podjetje »Projekt«, bo verjetno nosila Vodna skupnost. Problem obnovitve ceste še ni rešen. Struge Bistrice pa namenavajo prestaviti precej proti desnomu pobočju delne, približno tja, kjer so v kritičnih dneh že kopali novo strugo obrat IV. tovarne Peko bodo preselili! Zavarovanje sedanje struge bi namreč zahtevalo ogromne napore in stroške — zgraditi bi morali zavarovalni zid, ki bi moral biti visok najmanj 6 metrov, približno tako globoko pa bi moral segati tudi v zemljo — pa je še vprašanje, če bi struge s tem res dobro zavarovali.

—

Pol milijarde dinarjev za rekonstrukcije

V tržiške občini predvidevajo za leto 1960 za okoli pol milijarde dinarjev gospodarskih investicij, ki jih bodo porabili pred-

vsem za nadaljevanje in dokončanje rekonstrukcij v Bombažni predilnici in tkalnici, v Tovarni kos in srpov in v podjetju Peko in Runo. Ze zdaj, v začetku leta, je treba napeti vse sile, da bodo ta sredstva porabljena. V Peku predvidevajo, da se bodo v nove prostore vselili že do 1. maja; prav tako bo rekonstrukcija končana letos tudi v podjetju Runo, medtem ko bodo v Tovarni kos in srpov s prvo fazo zaključili letos v drugem polletju; v BPT pa letos rekonstrukcija še ne bo končana.

Vodilo pri rekonstrukcijah industrijskih obratov naj bo predvsem specializacija in modernizacija — to so poudarili na nedavni občinski konferenci SZDL. Predvsem bo potrebno odpraviti ozka grla v industrijski proizvodnji (brusilnice in peči v Tovarni kos in srpov in v Pilarni), začeti s kooperacijo med posameznimi podjetji in ustanavljati skupine uslužnostnih obrtnih podjetij, ki bi za več sorodnih gospodarskih organizacij opravljale uslužnosti na dela.

V soboto dopoldne so posamezne skupine inženirjev in tehnikov odšle na ekskurzijo v razne slovenske industrijske centre. Tako se je tudi ena izmed teh skupin ogledala kranjsko tovarno Iskro, druga pa Zelezarno Jesenice.

Priprave na družbeni načrt jeseniške občine

Družbeni standard

Tokrat smo obiskali predsednika jeseniške občine Franca Trevna in mu v zvezi s pripravami družbenega plana za leto 1960 zastavili dve vprašanji.

»V kakšni fazi so pri vas priprave družbenega načrta za leto 1960?«

»V pondeljek, 7. marta, bomo na skupni seji ljudskega odbora, skupaj s člani in predsedniki svetov, še enkrat prerezetali osnutek predloga družbenega plana naše občine za leto 1960. Vsi sveti so sicer že dali svoje predloge, na osnovi katerih smo moralni predloga prilagoditi pogojem. Prav zaradi tega se bomo moralni v pondeljek ponovno zbrati in se podrobneje pogovoriti o potrebah in možnostih uresničitve teh potreb. Že v torek pa bo Svet za družbeni plan in finance obravnaval vse pripombe in

skušal predlog družbenega plana vskladiti z njimi. Seveda bo to spet precej zahteveno delo, zato bo Občinski ljudski odbor o predlogu družbenega plana lahko razpravljal še na redni seji, ki bo 15. marca, medtem ko bo sprejemal družbeni plan na seji 31. marta.«

»In kaj je v predlogu plana jeseniške občine za leto 1960 najbistvenejše?«

»V ospredju bo vsekakor gradnja objektov družbenega standarda. Razen tega, da bomo moralni gradnje stanovanj letos še povečati, se bomo moralni nujne lotiti tudi drugih gradenj, kot so n. pr. poslopje za obrat družbenih prehrane, kulturni dom, pokopališče na Blejski Debravi, pekarna, upravni prestori ObLO, javno kopališče, komunalni servis itd. Sredstva za omenjene gradnje bo vsekakor treba zagotoviti, prav tako pa bo treba podrobnejše izdelati še vrstni red gradenj posameznih objektov.«

B. F.

Z uveljavljanjem v delavskih svetih, upravnih odborih in v organih družbenega upravljanja, delovna žena dobiva — ob enakih pravicah do dela in zaslužka — tudi enake pravice kot upravljalka. Na sliki: delavski svet tovarne »Špik« iz Kranja med zasedanjem

Dva sindikalna občna zborna

Kranj, 6. marca. — Pretekl četrtek, je imela sindikalna podružnica kovinarjev v Iskri redni letni občni zbor. V obširnem poročilu so bile med drugim poudarjene vse dejavnosti sindikata, uspehi dela pa so bili razumljivo in statistično dobro prikazani.

V razpravi, ki je bila izredno plodna in živahna, je sodelovalo precej govornikov in so največ govorili o gospodarskem načrtu tovarne in novih obratih, ki mo-

rajo letos skupno ustvariti 10 milijard dinarjev bruto produkta.

Danes dopoldne je bil občni zbor tudi v tovarni »Sava« v Kranju. Tudi tu je bila razprava predvsem o izpolnitvi plana za letos ter o izobraževanju delavcev. Precej pa so tudi govorili o nagrajevanju po ekonomskih enotah.

PRIZNANJA

V torek 8. marca bo v Tiskarnini slavnostna seja delavskega sveta, združena s proslavo 8. marca — Dneva žena. Na seji bodo razdelili priznanja in nagrade zaslužnim delavkam.

V POČASTITEV DNEVA ŽENA

Kranj, 6. marca. — Danes dopoldne je bila v tovarni pletenin »Spik« v Kranju svečana proslava v počastitev mednarodnega praznika žena — 8. marca.

Gовор о помenu тога празника имел представник синдиката Stane Hudobivnik, младинска организacija tovarne pa je pripravila kulturni program. Najzaslužnejše žene so za delo v druženju življenju nagradili z knjižnimi nagradami.

Sinči so imeli podobno proslavo tudi v tovarni »Sava« v Kra-

PABERKI PO SVETU

ZRTEV POKLICA

Najslabše se je končal obisk predsednika ZDA Eisenhowera za brazilske novinarje. Ko so ob predsednikom prihodu hoteli dobiti informacije, jih je policija skupno s severnoameriškimi detektivi, surovo zavrnila z erožjem.

Pred palačo guvernerja Pinta, so detektivi celo fizično napadli novinarje, ki so hoteli v palačo. Novinarji so bili žrtve očitne zmešnjave, ki je nastala zaradi protestov občinstva. Ljudje so se zgrážali predvsem zaradi prevelikega predsednikovega spremstva, v obliki agentov in detektivov.

Morda majhen, a vendar po svoje zanimiv dokaz nezaupanja ZDA do svojih južnih »sosedov«.

NELJUBI SPOMINI

Svetovno časopisje, predvsem britansko, še vedno veliko piše o nameravani nemško-španski pogodbi o vojaških oporiščih. Preveč so še sveži spomini na leto 1936, da bi kdorkoli mogel pričakovati kaj drugega. Objavljamo karikaturo časopisa »Daily Herald« na temo: nemško-španska zveza.

SPANSKI PLES

»Vse je kot včeraj — celo krinka je ista!«
(Daily Herald)

BLIŽNJICA

»Zakaj bi hodili domov po cesti? Pojdimo po bližnjici, prej bomo doma.« Tako prav gotovo mislio prebivalci blokov tovarne »Iskra« na Planini pri Kranju.

Preko travnikov in njiv so do svojih domov najprej napravili steno otroci. Tablica, ki je opozarjala, naj ne hodijo tod, ni prav nič zaledila. Namesto dabi starši odvrnili otroke od njihovega početja, so jo še sami mahnili po omenjeni stezi, ki se je kaj kmalu spremenila v pot. Le malokateri pojde še domov po cesti. Celo s kolesi se vozijo po bližnjici. Mar res ni mogoče, da bi opustili to pot in hodili po cesti, saj bi prišli domov ali v mesto le nekaj minut pozneje?

Fib

Jesenice, 6. marca.

— Včeraj popoldne je priredil predsednik ObLO Jesenice Franc Treven v Kazini na Jesenicah sprejem najzaslužnejših žena s področja jeseniške občine. Sprejema se je udeležilo 50 žena. Predsednik ObLO jim je čestital k 50. obletnici mednarodnega praznika žena.

SKRB ZA ČISTOČO

Kranj

V tem tednu so imeli člani osnovne organizacije Rdečega križa Huje svoj redni letni občni zbor. Ceprav lani organizacija ni zabeležila posebnih uspehov, je bil zbor zanimiv, posebno zaradi zelo živahne razprave. Sklenili so tesne sodelovanja s stanovanjsko skupnostjo in poskrbili predvsem za red in čistočo

LJUDJE IN DOGODKI

Nestvarna pričakovanja

PRVI HIP nihče ni vedel, zakaj nenadoma zahodnonemško zunanje ministrstvo uporablja tako oster, celo grob in zelo žaljiv ton v sporóčilu, v katerem znova zanika sodelovanje v izdelovanju francoske atomske bombe. Neposredno po eksploziji francoske bombe v Regganu, pa tudi pozneje, se je o francosko-nemški kooperaciji pri tem povigu precej govorilo. Vendar to ni spravilo s tira zahodnonemških predstavnikov.

Atomski poizkus v Sahari je močno razburil predvsem Afričane. Nič čudnega, se so zato neodvisne afriške države sproložile ta problem pred organizacijo Združenih narodov. Predsednik gvinejske vlade Sekou Touré je postal generalnemu sekretarju OZN Dagu Hamarskjöldu spomenico, v kateri je rečeno, da je Zahodna Nemčija finančno in tehnično sodelovala v pripravah na francosko atomske eksplozije.

Poslanica Sekou Touréja je nenadoma povzročila vihar. Neprécakovano razburjanje in — milo povedano — nepremišljene besede. Politični opazovalci so obstrmeli. Se posebej zato, ker si

ravno zdaj bonska vlada močno prizadeva, da bi se približala ne razvitim azijskim in afriškim državam, še posebej Gvineji, s katero so že lani oktobra — ob obisku predsednika Touréja v Bonnu — podpisali okvirni sporazum o gospodarskem sodelovanju.

Toda niti dan ni minil in že se je zvedelo zakaj so zahodnonemški predstavnikom popustili žive. Gvinejska vlada se je namreč odločila navezati diplomatske stike z Vzhodno Nemčijo. Gospodarski stiki med Gvinejo in DR Nemčijo so se začeli razvijati že 1958. leta, brž ko je Gvineja postala neodvisna.

V času, ko si bonska diplomacija iz petnih žil prizadeva dokazati svetu, da dve Nemčiji ni predstavila zanjo vsako diplomatsko priznanje nasprotnega dejstva, močan udarec. Se posebej danes, pred »vrhom«, kjer bo verjetno precej govorila prav o tem problemu.

Zahodnonemški državniki pa se močno motijo, če pričakujejo, da bodo z grožnjami in psovanjem pa s prekinutijo diplomatskih odnosov — veleposlanika v Gvineji so že poklicali v Bonn

— na posvetovanje — odvrnili neblokovske, neodvisne države od njihove samostojne politike.

NAJNOVEJŠE IZJAVE predsednika de Gaulleja v Alžiriji, kjer se trenutno mudi, so vzbudile v svetu začudenje in vznemirjenost. Generalove napovedi lanskega 16. septembra o samoodločbi so demantirane. Namesto tega je tokrat v govoru v Constantinu govoril de Gaulle o nadaljnem boju, ki bo težak in dolgotrajen.

Kaj je sedaj res? Tisto kar je govoril kot predsednik lani in ponovil že večkrat tudi letos, ali isto, kar je kot general povedal oficirjem v Constantinu?

Predsednik bo moral odgovoriti na to vprašanje. So sicer nekateri, ki trdijo, da predsednikove izjave niso protislovne, mavec so bile dosegle le napačno tolmačene. Vendar je to malo verjetno, še manj pa spodbudno, posebno spričo zadnjih pobud začasne alžirske vlade za pomiritev in ureditev alžirskega problema.

Ce pomenjuje zadnje predsednikove izjave popuščanje kolonistom, potem bo njegova politika zgubila precej privržencev in simpatizerjev, tako doma kot v svetu. Hkrati bo spodbudila koloniste k novim akcijam, ki v preteklosti niso bile za de Gaulla nujno kaj prijetne.

Vsekakor je pričakovanje, da bo morda z novo formulo Francija lažje in časneje rešila alžirski problem, zelo nestvarno. Taka politika do Alžirije bo Franciji več škodila kot koristila.

ABC

Izdaja CP - Gorenjski tisk - Urejuje uredniški odbor.

GLAVNI UREDNIK: Slavko Beznik
Tel.: uredništvo 475, uprave 397 — Tekoči racun pri Komunalni banki v Kranju 607-70-1-135 — Izhaja ob ponedeljkih, sredah in sobotah — Letna naroč. 900 din, mesečna 75 din.

IZ NAŠIH KRAJEV

NAŠ RAZGOVOR

Težišče dela na občinskih komisijah

Na tajništvu za notranje zadeve pri OLO Kranj smo poiskali na prometnem odseku tovarni KELIHA, ki nam je v zvezi s prometno varnostjo na naših cestah odgovoril na nekaj vprašanj.

»Koliko je bilo prometnih nesreč na vseh cestah lani v našem okraju?«

»Lani je bilo na vseh cestah kranjskega okraja skupaj 537 nesreč, in to na cesti I. reda 192, na cesti II. reda 164, na cesti III. reda 125 in na cesti IV. reda 55 nesreč.«

»Kaj ste v zadnjem času ukrenili, da bi zmanjšali število prometnih nesreč na cesti?«

»In kaj nameravate še storiti v zvezi s prometno vzgojo, seveda s ciljem, da

zmanjšate število prometnih nesreč?«

»Kot sem že omenil je stanje na naših cestah zelo kritično. Naj navedem v ilustracijo, da je bilo samo v januarju letos zabeleženih 29 prometnih nesreč, na tej cesti že razmišljamo, kako bi odstranili tudi kolesarje. Tako bomo z belim pasom določili kolesarjem, kje smejo voziti in prehitevati. Seveda pa bomo osnovno težišče dela prenesli na občinske komisije za promet, ki naj bi tudi poskrbeli, da se letos urejajo vsa potrebna izogibališča za avtobuse na cesti I. reda.«

»In kaj nameravate še storiti v zvezi s prometno vzgojo, seveda s ciljem, da

v okolici ter dati naselju lepsi videz z urejenimi parki in eveličnimi nasadi.«

SEJA UO

Kropa

V sredo 2. marca je bila v tovarni vijakov Plamen v Kropi seja upravnega odbora. Razpravljalci so zaključenim računu za leto 1959. V tem letu so v primerjavi z letom 1958 povečali

proizvodnjo po kolikini za 4,53 odstotka, po vrednosti za 18,02 odstotka, kar dokazuje, da so stroški v odnosu na povečano proizvodnjo znašali in povečali ekonomičnost poslovanja.

C. R.

zadavevodevokupil na mednarodni cestno-prometni razstavi, ki je bila lani v Beogradu, bomo predvajali po vseh občinah kranjskega okraja. Pričakovali jih bomo predvsem šoloobveznim otrokom in kasneje tudi nekaterim dečkovnim kolektivom.«

»Ali mislite na šolah uvesti še kakšne drugačne oblike prometne vzgoje?«

»Tu mislimo predvsem na avtodrome. Nekatera avtomoto društva na Jesenicah, Kranju, Bledu in Tržiču že pripravljajo vse potrebno za avtodrome. Težava je le v tem, da se manj kot deset avtomobilov ne da dobiti.«

M. Z.

NAČRTI AMD

Podnart

Upravni odbor AMD Podnart je na prvi redni seji 3. marca sklenil, da bodo s šoferskim tečajem pričeli že v mesecu marecu. Istočasno bodo organizirali za člane, ki imajo že šoferske izpite, a so brez svojega avtomobila, kondicijske vožnje. Na osnovnih šolah v Lipnici, Ljubnem, Ovsisah in Podbrezjah bodo že ustanovljene avtomoto krožke poživelj s pionirskimi tečaji za prometne značke I. in II. stopnje. V mesecu maju pa bodo izvedli društvene ocenjevalne vožnje s ciljem na Jamniku.

OBCNI ZBOR TD BLED

BLED, 6. marca. — Danes je bila v kinodvorani na Bledu lev na skupščina Turističnega društva. Ob dokaj dobrimi udeležbi je delo turističnega društva in uspehih turistične sezone 1959 poročal predsednik Jože Kapus.

GOSTOVANJE ODPADLO

Jesenice, 6. marca. — Sobotno gostovanje velikega zabavnega orkestra DPD »Svobode« Center iz Trbovlja, na Jesenicah je odpadlo zaradi obolenosti v ansamblu. Trbovlski godbeniki bodo gostovali na Jesenicah konec maja.

menje ga je zopet zaneslo na levi rob ceste in le malo je manjkalo, da se avtobus ni prevrnil. Ker tudi tokrat kljub zahtevam potnikov ni hotel hitrosti zmanjšati, niti ustaviti vozila, je njegovo vratolomno vožnjo prekinil eden izmed potnikov, ki je potegnil za ročno zavoro. Se pred Slovenskim Javornikom so potnikov vozilo zapustili in nadaljevali pot v službo peš. Razen škode na mostu je voznik povzročil tudi na vozilu za 180.000 dinarjev škode. Ker so priče povедale, da je bil poprej F. Z. vseskozi soliden šofer in da je njegov prvi primer neprevidene vožnje, ga je sodišče v Radovljici obsođilo na 5 mesecev zapora, povračilo škode in odzvem voznika dovoljenja za dobo enega leta.

LES JE KRADEL

Lani v maju je vzel Valentijn Urh iz Gorjuš, na škodo GG Bled iz kupa lesa, ki je bil spravljen ob gozdni poti v Črnom potoku na Pokljuki, 4 kuščne metre smrekove hladovine, vredne okrog 32.000 dinarjev. Ukraden hladovino je s tovornjakom prepeljal v Ljubljano in jo v Vižmarjih pri Ljubljini prodal nekemu srodniku. Trdovratno se je izgvarjal, da je les naložil zato, ker je misil, da je njegov vendar je končno tativno na sodišču le odkril priznal. Sodišče ga je obsođilo na 2 meseca zapora in plačilo povprečne v znesku 3000 dinarjev. Gozdnemu gospodarstvu Bled pa bo moral razen tega povrniti tudi vso škodo.

REKORD

V prvih dveh mesecih letosnjega leta so na Tajništvu za notranje zadeve OLO Kranj na novo registrirali nič manj kot 324 motornih vozil. Največ skupaj pa so jih registrirali pretekli petek, in sicer 76.

VEČ
GORSKIH REŠEVALCEV

Kranj

Na zadnjem občnem zboru kranjskih reševalcev postaje so med drugim ugotovili, da je 15 reševalcev te postaje lani sodelovalo na 34 reševalnih akcijah, od katerih je bilo 7 smrtnih primerov, 8 težjih nesreč in 5 lažjih nezgod. Opravili pa so tudi 14 poizvedovalnih akcij. Kranjskim gorskim reševalcem so pri teh akcijah prvej pomagali tudi člani alpinističnega odseka pri PD Kranj. H kvalitetnejšemu reševanju sta nedvomno pripomogla tudi dva tečaj s sodelnimi tehničnimi pripomočki in tečaj prve pomoči.

Edina večja težava kranjskih reševalcev je v tem, da posamezni člani stanujejo precej ven iz mesta, razen tega pa tudi nimajo doma telefona. Tako je obveščanje o nesrečah zelo otežko. H kranjski reševalni postaji je vključena tudi postaja z Jezerskega. Tu pa dela samo en član. Zato so na občnem zboru sklenili, da bodo na Jezerskem število gorskih reševalcev še povečali. Prvej so govorili tudi o slabih, izroženih opremi in o potrebnih finančnih sredstvih za vzgojo novega kadra.

-an

OBVEŠČEVALEC

mali oglasi

Prodan slamo okoli 2000 kg Naslov v oglašnem oddelku Fiat Topolino, vožen 6000 km po generalni, 5 kosov novih gum, prodan za 340.000 din. Poizve se Kajuhova ulica 2/II 316 Kupin suhe butare. Vilfan - Tržič 816

Nudim stanovanje in hrano dekleto, ki je zaposlena v tovarni. Ostalo po dogovoru. Naslov v oglašnem oddelku 827 Izgubil sem del oplinjača (kračnik), v četrtek zvečer, na križišču Podvinovo - glavna cesta. Poštenega najditelja prosim, da ga proti nagradi vrne v Podvinovo št. 1 837

Najdena je rjava denarnica. Lastnik jo dobijo v Prešernovi ulici 10 pri Dolenčevih 833 Na javni licitaciji dne 10 marca 1960 ob 16. uri bomu odpravljali: šivalna stroja, zapravlječek, gig, slamoreznicu, gnojnično črpalko, konjske opreme, razno pohištvo, edeje. Licitacija bo v Predhodnem mlađinskom domu v Preddvoru 839

Prodan travnik na Mlaki ob glavnem cesti po 16 din/m². Delavska cesta 39, Kranj 840 Prodan zazidljivo parcele v Čirčah. Naslov v oglašnem oddelku 841 Nemčino — praktično v pol leta z uspehom poučujem. Rosnem interesentom pismena pojasnila ZEHELJ, Ljubljana, Rimska 8 842 Iščemo polkvalificirane tapetnike in sedlarje z večjo ali

manjšo prakso. Stanovanja nimamo. Javite na upravo podjetja takoj. Tovarna preših odjev in tapetništvo »Odeja« Skofja Loka 843

Iščem sobo v mestu Kranju ali Primskovem. Dam nagrado 15.000 dinarjev. Naslov v oglašnem oddelku 844

objave

VPISOVANJE OTROK V PRVI RAZRED NA JESENICAH

Upraviteljstvo osnovnih šol »Tone Cufar« in »Prežihov Voranc« obveščata, da bo vpisovanje otrok v prvi razred osnovne šole na Jesenicah 10. in 11. marca 1960 od 9. do 12. ure in od 15. do 17. ure ter 12. marca od 9. do 12. ure. Vpisovanje za vse novince bo v novi šolski stavbi:

kino

Jesenice »RADIO«: 8. in 9. marca angl. film »UREŽI NJENO IME S PONOSOM«.

Jesenice »PLAVZ«: 8. marca jugosl. barv. film »SAM« — tednik »Naši najboljši«.

Koroška Bela: 8. marca ruski film »IVAN GROZNI« I. del

Bled: 8. do 10. marca ameriški film »NAJHITREŠI STRELEC ZMAGUJE« — predstava v torek in četrtek ob 20. uri, v sredo pa ob 17. in 20. uri.

Radovljica: 8. marca ob 20. ur ter 9. marca ob 17.30 in 20. ur franc. barv. vistav. film »MOJ STRIC«.

Kranj »STORŽIC«: 8. in 9. marca ob 10. uri matineja jug. ital. barv. film »NEVIH-TA«; 8. in 9. marca ob 15.30, 17.50 in 20.10 uri premiera franc. barv. filma »SLEPI POTNIK«.

Primskovo »TRIGLAV«: 8. marca ob 18. in 20. uri premiera amer. barv. filmu »MLADA KRALJICA ELIZABETA I.«

Naklo: 8. marca franc. film »LISBONSKE NOČI« — predstava ob 19.30.

Skofja Loka »SORA«: 8. in 9. marca španski film »SMRT KOLESARIA«.

Domžale: 9. in 10. marca ob 18. in 20. uri ital. film »DEKLETA Z 04«.

Duplica pri Kamniku: 9. in 10. marca ob 19. uri ital. film »BRANIM SVOJO LJUBEZEN«.

Kamnik »DOM«: 7. marca amer. barv. film »TAJNA DVEH OCEANOV«; 8. in 9. marca ital. film »IZZIVANJE« — predstave v pondeljek, torek in sredo ob 20. uri, v četrtek pa ob 17.15.

gledešče

PRESERNOVSKO GLEDALIŠCE KRAJN

Torek, 8. marca ob 16. uri AKADEMIJA v počastitev Dneva žena za kolektiv Inteks; ob 18. uri AKADEMIJA v počastitev Dneva žena za kolektiv Tiškanine.

GLEDALIŠCE »TONE CUFAR« JESENICE

Torek, 8. marca ob 19.30 Schiller: MARIJA STUART — zaključena predstava v počastitev Dneva žena.

gibanje prebivalstva

Rojeni: Sonja Blažič, Herman Kisilak, Anton Bešter in Mirko Cerkovnik.

Poročili so se: Franc Tadl, mlađarski pomočnik in Lucija Gorar, prešivalka; Bogomir Lupša, pilar in Rozemaria Znidaršič, prešivalka; Janez Primožič, namščenec in Marija Tišler, namščenka; Jožef Palovšnik, tapetnik in Marija Pretnar, tov. delavca; Franc Oranič, kmet in Frančiška Bitenc, gospodinjska pomočnica; Janez Bence, gozdni delavec in Rozalija Primožič, gospodinja; Anton Hočevar, delavec in Marija Lavrič, tovarniška delavka; Jožef Primožič, tesar in Frančiška Rebernik, tkalka; Aleš Ahačič, strojniki in Marta Meglič, gospodinjska pomočnica; Ivan Švab, kmečki delavec in Marija Valjavec, šivilja.

To je bil skok v Kulmu z dolžino 113 metrov. Ta uspeh me veseli toliko bolj, ker sem bil takrat prvi na veliki skakalnici. Temu sledi tekmovalje v Garmisch-Partenkirchen.

TELESNA KULTURA

Ekonomijada 1960

Nad 400 mladih na športnih igriščih

Letos tudi politično – kulturna manifestacija

V sredo, 2. marca, so se v prostorih ESS v Kranju zbrali zastopniki vseh ekonomskih srednjih šol iz Slovenije, da se pogovorijo o pripravah na VI. Ekonomijado, ki bo letos v Kranju. Na letošnji VI. Ekonomijadi, ki bo letos v Kranju, so pri teh akcijah precej pomagali tudi člani alpinističnega odseka pri PD Kranj. H kvalitetnejšemu reševanju sta nedvomno pripomogla tudi dva tečaj s sodelnimi tehničnimi pripomočki in tečaj prve pomoči.

Edina večja težava kranjskih reševalcev je v tem, da posamezni člani stanujejo precej ven iz mesta, razen tega pa tudi nimajo doma telefona. Tako je obveščanje o nesrečah zelo otežko. H kranjski reševalni postaji je vključena tudi postaja z Jezerskega. Tu pa dela samo en član. Zato so na občnem zboru sklenili, da bodo na Jezerskem število gorskih reševalcev še povečali. Prvej so govorili tudi o slabih, izroženih opremi in o potrebnih finančnih sredstvih za vzgojo novega kadra.

Pokrovitelj VI. Ekonomijade v Kranju je predsednik ObLO tovariš Franc Puhar. Za organizacijo pa skrbijo poseben pripravljalni odbor, ki ga sestavljajo

profesorji, dijaki in drugi športni delavci izven šole.

Program Ekonomijade bo letos izredno pester. Mladi se bodo srečali v različnih športnih parnogah, in to v atletiki, odbojkji, rokometu, namiznem tenisu, šahu in streljanju. — Nastopili bodo fantje in dekleta. Priprave dijakov kranjske ESS so sedaj malo otežko, predvsem zato, ker nimajo na razpolago telovadnico in primernih športnih naprav.

Letošnja Ekonomijada bo tudi kulturno srečanje mladih slovenskih ekonomistov. Ob tej priložnosti se bodo srečali dijaki, izmenjali medsebojna mnenja in izkušnje, pogovorili se bodo o delu na šolah, o uspehih mladinske organizacije, o gospodarskih problemih posameznih okrajev in podobno.

Letos pričakujejo, da se bo Ekonomijade udeležilo nad 400 mladih v mladink. Ta prireditve prav gotovo ni pomembna samo za kranjsko ekonomsko šolo, ampak ima velik pomen za vso kranjsko občino, saj bo to letos največja športno-kulturna manifestacija v Kranju.

M. Z.

Odprtja je rokometna sezona

KRANJ, 6. marca. Rokometna liga nastopila proti ekipo Storžiča z Golnikom. Kranjska ekipa je tokrat igrala brez nekatereh najboljših igralcev ter klub temu zabeležila zelo visoko zmago 45 : 9 (21 : 2). Tekma zaradi prešibkega nasprotnika ni bila zanimiva. Za Mladost je bil najuspešnejši Petrič Drago, ki je kar 17-krat zatrezel nasprotnikovo mrezo.

V predtekmi je ekipa Iskre premagala mladinsko moštvo Mladosti s 14 : 12 (7 : 5).

Prihodnjo nedeljo se ljubiteljem rokoma v Kranju obeta zanimiv športni dogodek.

Mladost bo namreč v priateljski tekmi nastopila proti večkratnemu slovenskemu prvaku Odredu iz Ljubljane. Tedaj bodo poslednji pred odhodom v JLA nastopili v dresu Mladosti standardni odlični igralci Zavrl, Colnar in Krampelj. Tekma bo ob 10. uri dopoldne na igrišču Mladosti. J. J.

TRIGLAV PODRL V CELJU

6703 KEGLJEV

Celje, 6. marca. — Včeraj po dopoldne je bila v Sindikalnem domu redna letna skupščina Okrajnega strelskega odbora, ki je bila za nadaljnji razvoj strelna na Gorenjskem izrednega pomena. V razpravi, v kateri so sodelovali kot gostje tudi predstavniki družbenih in političnih organizacij, so temeljito preševali delo v preteklem letu in spregledali preeč pomembnih nalog, ki bodo strelnstvo v prihodnje še bolj pozivile.

Mednarodna prireditve na Krvavcu

Smučarski klub Triglav iz Kranja organizira tudi letos slalom in veleslalom na Krvavcu z mednarodno udeležbo. Snežne razmere so na Krvavcu dokaj ugodne, saj je snežna odeja debela še več kot meter.

Ta mednarodna smučarska prireditve bo v soboto in nedeljo 12. in 13. marca. Prireditelj pričakuje nastop preko 100 tekmovalcev. Tekme bodo ekipne in za posameznike. Za ekipno tekmovalje se bodo šteli samo rezultati veleslaloma, in sicer bodo moralni ekipi sestavljati trije člani: dva mladinci in dve ženski smučarski klub Triglav.

Start za veleslalom bo v soboto, 12. marca ob 12. uri za vse kategorije. V nedeljo ob 11. uri pa bo start za veleslalom, ki se ocenjuje za ekipni prehodni pokal Planinskega društva iz Kranja.

Clani smučarskega kluba Triglav že pripravljajo proge za tekmovalce. Omenimo naj tudi, da so se za to tekmo že prijavili dve mladinski ekipi iz Italije in Avstrije.

Smuk z Rožce

renjskih smučarskih klubov. Ekipno so zmagale Jesenice.

Ostali rezultati pa so bili naslednji: člani — Jenko (Triglav) 1:38,4; mladinci — Klinar (Jesenice) 1:42,8.

Zadnji športni rezultati

V nedeljo sta bili odigrani polfinalni nogometni tekmi za pokal maršala Tita. V Mostarju je beogradski Partizan premagal domači Velež s 3 : 2 (2 : 2), v Zagrebu pa je moral splitski Hajduk oditi z Dinamovega igrišča premagan; rezultat 2 : 1 (0 : 1). — V Zagrebu je bil končano ekipno državno prvenstvo v namiznem tenisu za člane. Državni prvak je spet postal Partizan iz Beograda pred Spartakom, Grafičarjem, Ljubljano in drugimi. Jesenice so obstali na predzadnjem mestu in tako izpadli iz I. zvezne namiznene lige. — Na izbirnem teku za balkanski cross, ki bo prihodnjo nedeljo v Bukarešti, je prvi pritekel v cilj Mihalič, ki je za 10 km potreboval 32:22,6. — Na Univerziadi v Chamoniču sta zadnji dan tekmovalci v smučarskih skokih osvojili Jugoslovana Rojina peto in Gorjanc sedmo mesto.

Jesenice, 6. marca. — Za republično prvenstvo v kegljanju sta danes pomerila na Jesenškem štiristeznem kegljišču KK Konstruktör. Vse ekipe so tekmovala za prehodni pokal Občinskega komiteja LMS Kranj. Nastopilo je devet ekip, med njimi tudi dve osemletki, in sicer iz Dupelja in »Stane Zagari« iz Kranja. Pokal je osvojila ekipa iz Zagarija. Kralj. Pokal je osvojila ekipa iz Zagarija. Za gimnazije, ki ni niti ene tekme izgubila. Za gimnazijo pa so se zvrstile ekipe ESS, STTS, Sloboda, GIS, IKS, Mlekarska šola, osemletka »Stane Zagari« in osemletka iz Dupelja.

Ali mislite, da so bile v zvok vašega slabšega plasmana na republiškem prvenstvu v smučarskih skokih na 50-metrski skakalnici v Planici, snežne razmere in s tem v zvezi slaba skakalnica?«

»Deloma je bilo morda krije to, ker je res snežilo, skakalnica pa je bila dobro pripravljena. Mislim, da je bila kriva utrujenost kot sem že prej omenil.«

»Kako pa ste zadovoljni s plasmanjem na državnem prvenstvu v Crni?«

»Lahko bi bilo bolje.«

»Radi bi zvedeli vaše mnenje o umetnih skakalnicah. Kot vemo, ste lani v Italiji na teh skakalnicah že skakali in dosegli lepe uspehe.«

»Skakalnice s plastično mazo so nujno potrebne za polletni trening. Na ta način bi se trening enakomerno porazdelil na vse leto. Upam, da bomo kmalu tudi mi imeli tako skakalnico.«

Kakšni so vaši načrti in želje?«

»Da čimprej doščudiram. In, seveda, dober plasma v Planici.«

»In za konec, s čim se razen skakanja še ukvarjate?«</p

Zadnje vesti**DOMA...**

Maribor, 6. marca. — Včeraj dopoldne so tu slovenske odprli višjo tehničko šolo. O vlogi nove šole v vzgoji tehničnega kadra in o reformi visokošolskega studija je uvedoma govoril direktor šole inž. Jože Kolaric.

ZAGREB, 6. marca. — Včeraj dopoldne so v Zagrebu odprli šest novih laboratorijskih za proučevanje jederske fizike in elektronike na naravoslovno-matematični fakulteti. Pri izdelavi laboratorijskih aparatov je sodelovala tudi kranjska tovarna »Iskra«.

... IN PO SVETU

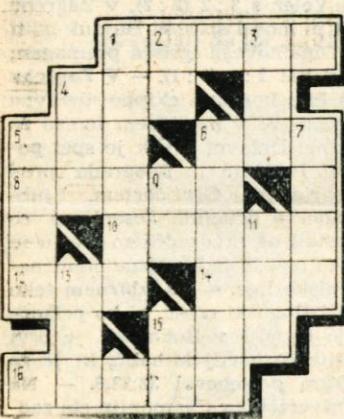
Havana, 6. marca. — V petek je v havanskem luku nastala eksplozija na francoski 4310 tonski tovorni ladji »La Coubre«. Po zadnjih podatkih je bilo ubitih okoli 100 oseb, 200 pa jih je bilo ranjenih.

AGADIR, 6. marca. — V Agadiru so danes začeli z dinamitom rušiti vse, kar še stoji v mestu. Postopno bodo mesto popolnoma izravnali z zemljo. Vsak dostop v mesto so prepovedali.

Moskva, 6. marca. — Predsednik Sovjetske vlade Nikita Hruščev se je včeraj vrnil s potovanja po azijskih državah. Uro po tem ko se je vrnil je v Dvorcu športov govoril o svojih vtisih in rezultati razgovorov, ki jih je imel v Indoneziji, Indiji, Burmi in Afganistanu.

KRIŽANKA ST. 57

Vodoravno: 1. klasicistični slog napoleonske dobe, 4. nemško mesto ob gornjem toku Donave, 5. najbolj dragocena tekočina, 6.

časovno razdoblje, 8. mesto v zahodnem delu Finske, 10. grški zakonodajalec (okrog 1.600 pr. n. št.), 12. števnik, 14. števnik, 15. naziv, 16. nadav.

Naprično: 1. pakrog, 2. kratica za pripravo, s katero točno dolčimo tempo skladbe, 3. mlada krvavica, 4. del dneva, 5. muza zgodovine, 6. izbira med dvema izključujocica se možnostima, 7. glasbeni interval, 9. reka v Italiji, 11. osebni zajemek, 13. hitro, 15. zaporedni črki abecede.

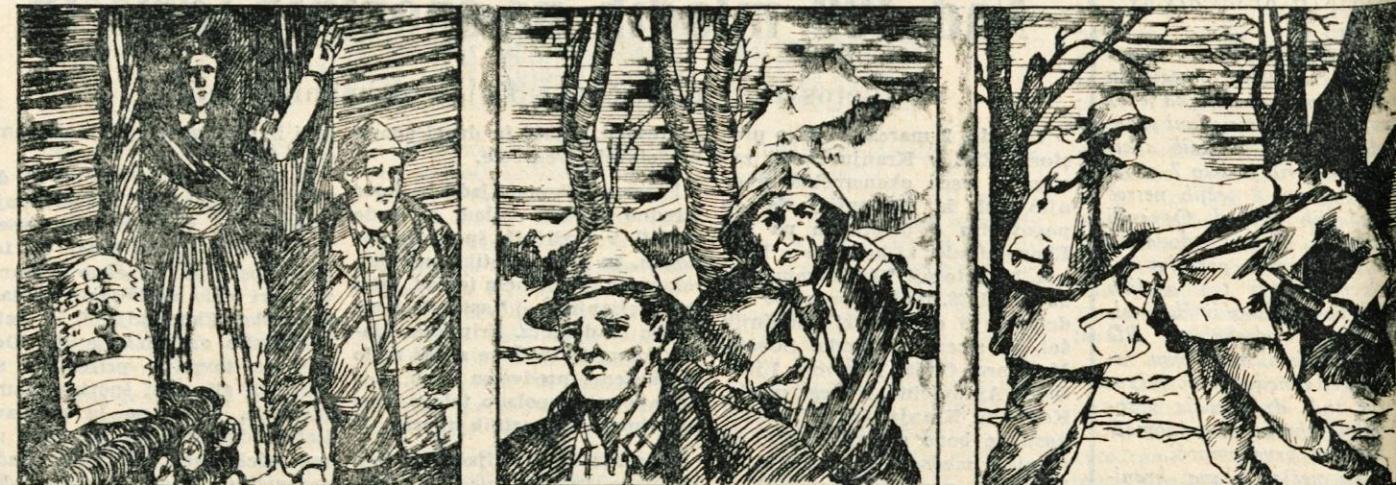
Ugledna letalska družba

Holandska letalska družba KLM sodi med najstarejše, hkrati pa tudi med najpomembnejše letalske družbe. Ustanovljena je bila 17. maja 1920 v sodelovanju z angleškim letalskim podjetjem in je začela prevažati potnike in tevor na dveriklnih De Havilland DH 16. V prvem poslovnem letu je z letali te družbe potovalo 345 potnikov, prevozili pa so še 22 ton bremena in 3 tone poštinih pošiljk. Danes je družba KLM med vodilnimi na svetu in z njenimi letali potuje dnevno že blizu 3000 potnikov, 80 ton raznih bremen ter do 8 ton poštinih pošiljk. Njena letala povezujejo z rednimi letalskimi programi 105 večjih mest v 76 deželah. Ob vseh teh uspehih pa družba KLM vendarle stoji pred težjo odločitvijo. Ob novih in novih reakcijskih potniških letalih bo namreč morala konkurenco na ljubo mislit na zamenjavo svojih let z batnimi motorji. Kam z letali, ki steer v svoji kategoriji še ne sodijo med staro zeleno, pa vendar ne morejo več vzdržati niti hitrosti in niti nosilnosti, s katerimi razpolagajo sodobna reakcijska letala drugih družb?

IZKORIŠCANJE UMETNIH SATELITOV

V zadnjih številkih biltena Slovenske meteorološke organizacije je bil objavljen članek, ki pravi, da bi s pravilno razdelitvijo umetnih satelitov okoli Zemlje omogočili, da bi že vnaprej vedeli, kdaj bo nastala kakšna vremenska neprilika.

V tem članku pravijo, da bodo v naslednjih letih verjetno vse pogosteje uporabljali za meteorološko službo prav umetne meteorološke satelite. Znanstveniki menijo, da na ta način ne bo nobenega oblaka, da ne bi bil opazovan več kot eno uro. Sateliti, ki bodo leteli v višjih zračnih plasti, bodo spremljali predvsem večje vremenske sisteme, medtem ko bodo sateliti v nižjih zračnih plasti poročali o vsakodnevnih, bolj podrobnih vremenskih napovedih.

TONE SVETINA LOVČEVA HČI**Riše Milan Ratisti**

32.

Boštjan je nevzdržno zahrepel po samotnih vrhovih. Bil je nesrečen. Hotel je bil sam. Mati, drobna, dobra ženica, mehkih oči, ga je zaman pregovarjal, naj ostane doma. »Posabi dekle! Ne bodo ti jo dali, se previšoki, preveč gruntarjev se poganja za njo. Ne hodi v goro zavoljo nje. Očeta se spomni, gore so ga vzele. Ne puščaj me same.« Mati ga je prosila zaman. Trmast je bil in trd do sebe in drugih. Zaman so bile solze. Stala je na pragu in gledala za njim ko je izginil v gozdu.

33.

V gore se je namenil mimo Zaslapa. Upal je, da bo videl Minko. Namesto nje pa je naletel na Nežo. »Počakaj Vršnikov, s tabo se imam nekaj pomenu,« je vpila nad njim. »Nedolžnega otroka mi bega. Poslušaj,« mu je mahala z roko pod nosom, »tvoja ne bo nikoli. Kar iz glave si jo zbij potepin. Prej se boš znašel za mrežo, gosposa že ve o svojih opravkih v robih!« Boštjan jo je poslušal molče in jo zaničljivo gledal s svojim mirnim, hladnim pogledom naravnost v oči. To je je zmedlo. Boštjan je nemarno zahamil z roko in pustil raztogeno babo na poti.

34.

V Suhem grabnu je srečal voznika Fentovega. Od jeze se mu je zamglilo pred očmi. Ustavl mu je konja. Fentovemu je rdečica zalila obraz. Stopil je k hlodu, v katerem je bila zasajena sekira. Toda Boštjan je bil že pri njemu. »Srečala sva se, ne, Miha?« Fentov je molčal in blisko vitez segel po sekiri. Boštjan pa ga je zagrabil za jopič in kresnil s pestjo v obraz. Kakor vreča je padel v sneg in bležal s krvavim nosom. Boštjan je izdržal sekiro. »Kaj je s tvojimi umazanimi čenčami po gostilnah! Glavo ti bom razbil!« Prizanesi Boštjan, prisem, nobene besede več o tebi!«

PODMORNICA**Dogodek pred 200 leti o katerem se danes v svetu piše****z enim človekom proti Britanski floti**

Po poročilih, ki prihajajo zadnje dni iz Argentine, so se pojavile v njenih vodah — v zalivu Nuevo — neznane podmornice. Vsi poskusi vojne mornarice, da bi vsaj eno izmed tem podmornic, ki bodo leteli v višjih zračnih plasti bodo spremljali predvsem večje vremenske sisteme, medtem ko bodo sateliti v nižjih zračnih plasti poročali o vsakodnevnih, bolj podrobnih vremenskih napovedih.

Pojav tajanstvenih podmornic v argentinskih vodah je izvajal številne komentarje v listih. Tačko so se pojavili tudi številni strokovni članki. Med ostalimi je francoski časopis »Leisure

pour tous« opozoril na vojne podvige neke podmornice pred 185 leti.

Kakor piše ta častnik, je neki Američan konstruiral leta 1775 podmornico in napadel britansko ladjevje, ki se je bilo takrat zasidralo pred New Yorkom.

Ta Američan, rojen 1742 v ZDA, je kot otrok sanjal, kot piše ta častnik, s potovanjih po širnih morjih, vendar z ladjo, ki bi plula pod vodo.

Ko se je vpisal na univerzo Yale, je že imel izdelane načrte za podmornico. Imenoval jo je »Zelva«. Seveda si je ta zdravnik-konstruktor, zamislil to podmornico kot vojno ladjo. Zato je konstruiral tudi neko vrsto torped, s katerim je nameraval oboriti »Zelvo«. Prav ta čas je bila tako majhna, da je bilo v njej prostora samo za enega človeka.

Ameriški narednik E. Lee je bil prvi človek, ki je iz podmornice napadel sovražno ladjo. Hkrati pa je bil tudi edini človek na »Zelvi«. Ta je bila tako majhna, da je bilo na dno prilepiti torpeda. Hitro je mineval čas in že se je pojavil prvi žarki

Ameriška vojska je takoj sprejela izum in kmalu na reki Hudson pričela graditi podmornico. Zgradili so jo izredno dobro.

»Zelva« je bila visoka 2,5 m in nekaj ožja kot 2 m. Kadar je plula je bila skoraj cela pod vodo. Nad vodo je bil samo gornji del, kjer je bil vhod. Premikala pa se je s pomočjo propelerja, ki ga je bilo treba poganjati s pedali. »Zelva« je nosila neke vrste torped. Kadar bi prispela do sovražne ladje, bi se torpedo s posebnimi napravami priklopil na trup ladje. Posebna ura pa bi uravnača čas eksplozije.

Ameriški narednik E. Lee je bil prvi človek, ki je iz podmornice napadel sovražno ladjo. Hkrati pa je bil tudi edini človek na »Zelvi«. Ta je bila tako majhna, da je bilo na dno prilepiti torpeda. Hitro je mineval čas in že se je pojavil prvi žarki

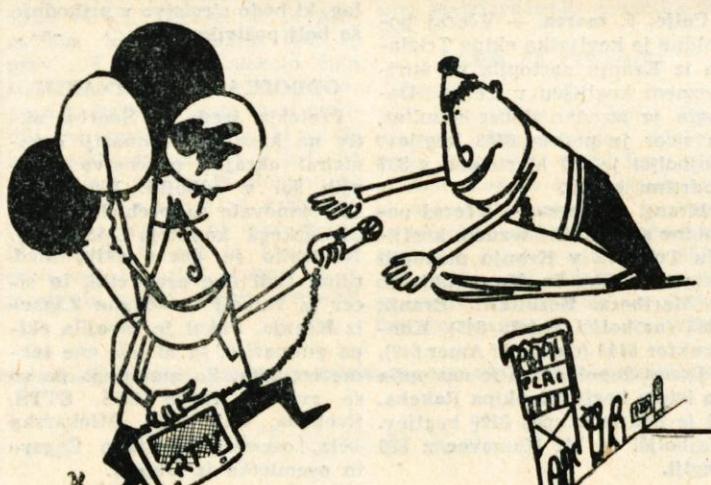
dnevne svetlobe. Napisled je nadređnik le sprevidel, da takrat ne bo mogel potopiti britanske ladje. Hitel je k obali. Vedel je, da se ne sme potopiti, ker bi tako zabolil. Pokvaril se mu je vedenje kompas, tako da sploh ni vedel kje je. Da bi laže privesal do brega, je odvrgel torpedo, ki je v vodi eksplodiral.

Ko so Britanci to opazili so takoj poslali patruljne čolne. Med tem pa je »Zelva« že prispeval do obale. Američani so prispevali na pomoc. »Zelva« in njena posadka sta bili rešeni.

Konstruktorja prve ameriške podmornice je neuspeh »Zelve« močno potrl. Spremenil je celo svoje ime in se do smrti ukvarjal samo še z zdravniškim poklicem.

Anekdot

Kralja Janeza I. francoskega (14. stoletje) je zgodovina odlikovala z domljivo slavo — z najkrajšo dobo vladanja. Revez je sedel na prestolu le 120 ur. Primerjajmo z angleško kraljico Viktorijo, ki je vladala dobro 63 let.

Z OLIMPIJADE: Prvi intervju z zmagovalcem**Isaac Asimov****41****Jeklene kletke**

R. Daneel, ki se je bil malo umaknil udarcu, a se ga vendar ni mogel povsem ubraniti, je mirno gledal Clousarra. Na njegovem obrazu sploh ni bilo sledu po udarcu.

Robot je rekel: »To je bilo nevarno, Francis. Ce se ne bi umaknil, bi si lahko zelo poškodoval roko. Žal mi je, da te boli reka.«

Clousarr se je zasmehal.

Baley je rekel: »Vstopi, Clousarr. Tudi ti, Daneel. Sedita na zadnji sedež. Pazi, da se ne bo premaknil, če le migne mu zlomi roko. To je ukaz.«

»Kaj pa bo rekel k temu Prvi zakon?« je sladko vprašal Clousarr.

Mislil, da je Daneel dovolj močan in uren, da te bo pomilil brez bolečin; mislim pa tudi, da bi bilo dobro, če bi ti zlomil roko, ali pa kar obe.«

Baley je sedel za volan in policijski avtomobil je odpeljal. Veter je vihral njegove in Clousarjeve lase, R. Daneelovi lasje pa so se nepremično prilegla njegovim glavi.

R. Daneel je mirno rekel Clousarju: »Ali se bojite robotov zato ker vam utegnje vzeteli delo, gospod Clousarr?«

Baley se ni mogel obrniti, da bi videl Clousarja v obraz, toda prepričan je bil, da bi videl trdo in hladno preziranje in da sedi Clousarr kolikor mogoče vstran od robota.

Clousarr je počasi rekel: »Moje delo in delo mojih otrok. In vseh otrok.«

»Ali niste pomisili na možnost prilagajanja?« je rekel robot. »Ce bi vaši otroci, na primer, obiskovali šole za emigrante ...«

Clousarr ga je divje prekinil: »Tudi ti? Policej je govoril o emigraciji. Dobro robotsko izobrazbo ima. Nemara pa je tudi on robot.«

Baley se je zadrl: »Molči, si razumel?«

R. Daneel je monotono nadaljeval: »Sola za vzgojo emigrantov bi jim zagotovila klasifikacijo in kariero. Ce vas skrbi bodočnost otrok, bi morali misliti na to.«

»Nikoli ne bom sprejel nobenega nasveta od robota, ne od Vsemirca in tudi ne od katerikoli trenirane vladine hijene.« S tem je bil pogovor končan. Zajela jih je tišina motorne ceste in slišalo se je samo medlo brnenje motorja in žvažanje koles po betonu.

Ko so prispeli v Odsek, je Baley podpisal prijavo za Cleusarrja in ga pustil v varnih rokah. Potem sta z R. Daneelom odšla z motospiralno v glavni štab.

R. Daneel se sploh ni začudil, ker nista odšla z navadnim dvigalom. Baley tega tudi ni pričakoval. Pošasi se je navajal na čudno mešanje robotov sposobnosti in podrejenosti in vse bolj ga je pri svojih načrtih puščal s strani. Dvigalo je bilo običajna zveza med začasnim zaporem in glavnim štabom. Dolge spiralne stopnice pa so bile uporabne le za kratke vzpone. Po teh stopnicah so večkrat hodili ljudje iz policijske administracije, vendar le za manjše razdalje. Baley in R. Daneel pa sta se zdaj počasni vzpenjala po njih.

Baley je že zelel tako pridobiti na času. Potreboval je le nekaj minut. Zelel se je vsaj malo spočiti, preden bi vstopil v glavni štab, kjer bo padel v vrtine novega problema. Zelel je pridobiti nekaj minut za premislek, da bi se potem lažje orientiral. Čeprav je bila motospiralna počasna, se mu je zdelo, da gre še prehitro.

R. Daneel je rekel: »Zdi se mi, da za zdaj ne bomo zasliševali Clousarra.«

»Ne bo nam pobegnil,« je nervozno odvrnil Baley. »Raziskati moram to stvar z R. Sammyjem.« Potem pa zamrmral bolj zase kot za R. Daneela: »To mora imeti neko zvezo... Da, tu mora biti nekaj...«

R. Daneel je rekel: »Škoda. Clousarjeva cerebroanaliza...«

»Kaj je z njo?«

»Na čuden način se je spremeniла. Kaj se je zgodilo med vama v sobi za tehtanje, ko sem bil odsoten?«

Baley je zamišljeno rekel: »Nekaj sem mu pridigal. Imel sem zanj predavanje po Fastolfu.«

»Ne razumem te, Elijah.«

Baley je vzdihnil in nadaljeval. »Poskušal sem mu pojasniti, da bi Zemlja lahko uporabljala robota, prebivalce pa poslala na druge planete. Poskušal sem iz njegove glave izčistiti nekaj medievalističnih smeti. Se sam ne vem zakaj. Nikoli si sebe nisem predstavljaj kot misionarja. Toda vseeno, minilo je.«

»Razumem. Zdaj mi je jasno. Morda bi lahko vse to tako povezala. Povej mi, Elijah, kaj si mu govoril e robotih?«

»Hočeš res vedeti? Rekel sem mu, da so roboti preprosti stroji. To sem pridigal po Gerrigel.«</